

УДК 327:341.3

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2023.49.32>

ВІЙСЬКОВА ДОПОМОГА США УКРАЇНІ У ПРОТИДІІ ЗБРОЙНІЙ АГРЕСІЇ РОСІЇ У 2014–2023 РР.

Ольга Івасечко, Павло Лопушанський

Національний університет «Львівська політехніка»,

*Інститут гуманітарних і соціальних наук, кафедра політології та міжнародних відносин
вул. Митрополита Андрея, 5, 79013, м. Львів, Україна*

У статті з'ясовано, що від початку збройної агресії росії проти України у 2014 по 2022 роки зі сторони США не було усвідомлення української безпеки як принципового елементу європейської безпеки і вторгнення до Криму та Донбасу як загрози більшій частині Європи. Доказується, що повномасштабний наступ росії на Україну 24 лютого 2022 р. став переломним моментом надання масштабної і найбільшої військової допомоги США Україні, який триває дотепер. Вказано, що контекст російсько-української війни є значно ширшим за відносини України та росії і охоплює спектр геополітичних векторів розвитку України, росії і США та впливає на міжнародну безпеку загалом. Тому надання військової допомоги США є цілком обґрунтованим процесом в умовах, що склалися.

З'ясовано, що від початку російського вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року, Конгрес США ухвалив три пакети допомоги Україні на суму 68 мільярдів доларів, які складаються з чотирьох елементів: короткострокової та довгострокової військової підтримки; військових операцій США, загальної підтримки Міністерства оборони. Охарактеризовано проблеми і перспективи надання військової допомоги США Україні в умовах російсько-української війни. Визначено ряд факторів, які відображають глобальну роль США у наданні військової допомоги Україні і засвідчують її подальші перспективи. Зроблено висновок про те, що від позиції та військової підтримки США залежить динаміка і розвиток російсько-української війни і, що важливо – перемога України. США цілком обґрунтовано сконцентрували свою зовнішню політику на посиленні обороноспроможності України, її захисті, питаннях міжнародної безпеки і військовій допомозі.

Ключові слова: військова допомога, оборонний потенціал, російсько-українська війна, стратегічне партнерство, військові операції, світовий порядок, геополітична конкуренція, військова техніка, військові засоби, рекапіталізація.

Російсько-українська війна нині детермінує розвиток всієї міжнародної системи. США, як і більшість держав засудили неспровоковану і протиправну війну росії проти України, надають Києву військову допомогу для захисту і деокупації територій. В цьому контексті особливо актуальним є дослідження військової допомоги США Україні, адже саме від позиції та військової підтримки США залежить динаміка і розвиток російсько-української війни і, що важливо, – перемога України.

Військова допомога США Україні нині є найбільшою в історії і надається прискорено з метою зменшення експансіоністських намірів росії, а також – сприяння подальшій міжнародній безпеці. Головним мотивом надання військової допомоги США Україні також є беззаперечне право України на свій захист. Відповідно до своєї зовнішньополітичної стратегії США, в якій стверджується їх глобальна роль у світі, США розглядають росію, як свого найбільшого геополітичного ворога і наданням військової допомоги Україні прагнуть максимально її послабити.

У науковій літературі немає уніфікованого визначення поняття «військової допомоги». Найпоширенішим визначенням військової допомоги є її розуміння як допомоги країні-союзнаку чи партнеру в оборонних зусиллях або для збереження контролю над власною територією. Деякі країни отримують військову допомогу для боротьби з повстанцями. З цією метою військова допомога може надаватися у формі кредитів для закупівлі зброї та обладнання у країні-донора.

На нашу думку, найбільш доцільним є визначення військової допомоги як форма військової співпраці, що використовується з метою зміцнення оборони держав, які не в змозі самостійно забезпечити власну безпеку або захистити свої геополітичні інтереси і передбачає міждержавну допомогу для військових на безоплатній або пільговій основі [7].

США послуговуються відповідними програмами, за допомогою яких надходить військове фінансування до інших країн, України також і, які надають іноземним державам військову та пов'язану з нею допомогу, а також безпосередньо та опосередковано здійснюють поставки зброї. З поміж них наступні [18]:

– Програма зовнішнього військового фінансування (*Foreign Military Financing (FMF)*), яка надає гранти на придбання оборонного обладнання США, послуг і навчання.

– Підтримка миротворчих операцій (*PKO*), що надає добровільну підтримку міжнародній миротворчій діяльності. Програма передбачає надання фінансування міжнародних операцій та навчання поза межами ООН у відповідь на кризу в окремій країні.

– Програма міжнародної військової освіти та підготовки (*IMET*), яка пропонує військову підготовку на грантовій основі для іноземних військових.

Доцільно звернути увагу й на такі програми: Регіональна програма стипендій з питань боротьби з тероризмом (*CTFP*); Фонд підтримки економіки (*ESF*); Програма військової допомоги (*MAP*); Допомоги у боротьбі з наркотиками; Програми нерозповсюдження, боротьби з тероризмом, розмінування та пов'язані програми; Допомоги незалежним державам колишнього Радянського Союзу (*FSA*).

В умовах протистояння України збройній агресії Росії міжнародну допомогу варто розглядати як «відносини між народами і країнами, що виражаються у сприянні Україні забезпечувати реалізацію національних інтересів, у тому числі, надавати відсіч збройній агресії, що виявляється у наданні матеріальної та нематеріальної підтримки Україні через відповідні державні інституції (центральні органи виконавчої влади)» [4, с. 54].

Надання США Україні військової допомоги, зокрема товарів та техніки військового призначення, відбувається на основі як розглянутих вище, так і нових програм, а саме:

– Програми *FMF (Foreign Military Financing)*, яка є основною у підтримці України з боку США і завдяки якій здійснюється фінансова допомога Україні для купівлі військової техніки, майна та послуг союзникам США.

– Програми *ERI (European Reassurance Initiative)*, яка фінансується Міністерством оборони США і спрямована на збільшення американської присутності в Європі задля імплементації безпеки. Програма започаткована у червні 2014 р. за ініціативи тодішнього президента США Б. Обами.

– Програми *USAI (Ukraine Security Assistance Initiative)*, яка передбачає фінансування Міністерства оборони США для підвищення спроможності України ефективніше захищатися від російської агресії шляхом подальшого навчання її Збройних сил, обладнання та консультативних ініціатив.

Важливо, що США щороку витрачають мільярди доларів на військову допомогу країнам у всьому світі, найперше, з метою зміцнення їхньої національної безпеки та посилення американського впливу. В цьому аспекті науковці пропонують декілька конкуруючих теорій/моделей щодо впливу військової допомоги:

1. *Зброя для впливу.* Ця теорія передбачає, що із збільшенням військової допомоги США рівень співпраці з іноземним урядом зростатиме. Відповідно, влада США повинна продовжувати надавати військову допомогу тим країнам, які з ними співпрацюють, і зменшувати або припиняти військову допомогу, якщо уряди не підтримують зовнішньополітичні позиції США [21, с. 279].

2. *Теорія самотньої супердержави.* Ця теорія стверджує, що залежність від могутньої держави може підживлювати непокору. Уряди, які отримують значні обсяги військової допомоги, можуть стримувати свою співпрацю із США або навіть відкрито кидати їм виклик, намагаючись не стати «американськими маріонетками». Лідери держав-реципієнтів прагнуть уникнути уявлення про те, що їхня зовнішня політика диктується іноземною державою [21, с. 280].

3. *Теорія зворотного левериджу.* Ця теорія припускає, що потужна держава може також стати залежною від країн, яким вона допомагає. Відповідно до цього, обсяг військової допомоги, наданої іноземному уряду, відображає міру залежності США від цієї країни – у таких речах, як експорт нафти, розвідка, бази для військ і військова співпраця. Тому в країні, яка отримує допомогу, може бути легше отримати військову допомогу деінде, ніж у США, знайти такого ж цінного стратегічного партнера. Замість того, щоб спонукати до виконання зобов'язань, щедра військова фінансування США ризикує створити сильних клієнтів, які зможуть ігнорувати інтереси США та протиставляти їх іншим державам [21, с. 281].

Україна, яка впродовж тривалого часу була «буферною зоною» між ЄС та НАТО а, наблизившись в своїх інтеграційних процесах до ЄС, наштовхнулася на жорстоку і агресивно-воєнну реакцію росії, що обумовило посилення міжнародної реакції, особливо США. Відомо, що статус наддержави США завжди давав змогу як об'єктивно, так і ціленаправлено впливати на міжнародні процеси в багатьох країнах світу та займати місце гегемону в міжнародних відносинах. Відповідно до базових засад зовнішньополітичної стратегії США («Стратегії національної безпеки США» (СНБ-2022)), її всеохопність та глобальний вимір ґрунтуються на трьох концептуальних засадах:

1) концепції «жорсткої» гегемонії, за якої США розглядаються як держава, яка може гарантувати стабільність світового порядку, зокрема, завдяки своїм військовим засобам та можливостям, а також – своєму впливу на інших міжнародних акторів;

2) концепції «ліберальної» гегемонії, яка передбачає свого роду месіанську роль США у світі та доцільність визнання лідерства США іншими державами, насамперед через їхню розвинену ринкову економіку та демократію;

3) ліберально-реалістської концепції, яка відкидає ідею єдиного лідерства США і обґрунтовує потребу їх «вбудови в існуючий світовий порядок» з метою збереження багатопольярного світу [8, с. 75].

Підкреслимо, що СНБ-2022 США є основним документом стратегічного планування, який президент Дж. Байден презентував 12 жовтня 2022 р., і в якому містяться головні концептуальні підходи щодо зовнішньої політики США, а також обґрунтування надання військової допомоги Україні.

Особливе місце в СНБ-2022 приділено Україні через військове втручання росії на її територію та імперіалістичну зовнішню політику її керманів з метою перебудови міжнародного порядку на свій лад. Підкреслено, що США не лише підтримують Україну, а й згуртовують міжнародну спільноту проти загроз, які продукує росія [23, с. 26].

В СНБ-2022 окреслено такі основні форми реагування на війну росії проти України та загрози з боку рф у цілому: США продовжать підтримувати Україну в її боротьбі;

продовжуватимуть створювати та поглиблювати коаліцію з союзниками та партнерами, щоб запобігти заповіданню росією подальшої шкоди європейській безпеці, демократії та інститутам»; США не дозволять росії чи будь-якій іншій державі досягти своєї мети шляхом застосування чи загрози застосування ядерної зброї»; США зацікавлені у відновленні механізмів європейської безпеки, зруйнованих внаслідок дій Росії [9].

Слід також зазначити, що співробітництво у сфері безпеки і оборони України та США здійснюється в рамках триєдиного завдання Сил оборони України, а саме: 1) стримування російської агресії та створення умов для відновлення територіальної цілісності України; 2) реформування оборонної сфери відповідно до принципів та стандартів НАТО; 3) імплементація закріпленого в Конституції України та Стратегії національної безпеки України прагнення України бути членом ЄС та НАТО. В цьому аспекті зазначимо, що Україні надано статус Партнера НАТО з розширеними можливостями [5].

Звернемо увагу на те, що підґрунтям співпраці України та США у військово-політичній сфері з 1991 по 2014 роки є такі нормативно-правові акти: «Меморандум про взаєморозуміння та співробітництво в галузі оборонних та військових відносин між Міністерством оборони України та Міністерством оборони США», програма військової співпраці «Партнерство заради миру», «Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї», «Хартія Україна-США про стратегічне партнерство».

В період з 2014 до 2022 роки між Україною та США було прийнято такі нормативні документи:

– «Акт про підтримку свободи України 2014» («Ukraine Freedom Support Act of 2014»), який в контексті початку воєнних дій дав змогу США надати військову, оборонну та енергетичну допомогу Україні.

– «Про введення санкцій проти Російської Федерації з метою забезпечення додаткової допомоги Україні, а також для інших цілей». Зокрема на підставі цього закону Україні надано статус «союзника США поза НАТО» [3].

– «Стратегії національної безпеки України», яка затверджена Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287/2015, в якій закріплено, що зовнішньополітична діяльність України у сфері гарантування національної безпеки держави спирається на політику європейської і євроатлантичної інтеграції та здійснюється на глобальному, регіональному, субрегіональному рівнях [6].

І, нарешті, в період після 2022 року, військова допомога Україні зі сторони США має таку нормативну основу:

– «Закон про додаткові асигнування Україні на 2022 рік», який Дж. Байден підписав 21 травня 2022 року, передбачає додаткові надзвичайні асигнування на 2022 рік федеральним агентствам для реагування на ситуацію в Україні і для надання військової допомоги Україні. Зокрема, цим законом передбачено виділення 40,1 млрд дол. для забезпечення «заходів у відповідь на російське вторгнення в Україну» [2].

– «Закон про безперервні асигнування та додаткові асигнування в Україні на 2023 рік», який передбачає підтримку України в умовах відсутності затвердженого державного бюджету США на 2023 фінансовий рік, який розпочався з 1 жовтня 2023 року. Але фінансова система у США працює так, що до 16 грудня цього року країна ще має час на обговорення державних витрат у 2023 році. Протягом цих 2,5 місяців усі проекти федерального уряду залежать від документу про тимчасове фінансування. Одним з пунктів документу передбачається виділення 12,3 мільярда доларів Україні на військову та фінансову підтримку [12].

– «Закон про ленд-ліз на захист демократії в країні 2022 року» («Ukraine Democracy Defense Lend-Lease Act of 2022»), що був підписаний 9 травня 2022 року і став справді історичним. Зауважимо, що ленд-ліз (з англ. lend – «позичати» і lease – «здавати в оренду») – державна програма США. Закон про ленд-ліз вперше формально набрав законної сили ще 11 березня 1941 року [22].

Розглядаючи військову складову українсько-американських відносин, варто виділити такі аспекти:

По-перше, як вже зазначалось, наприкінці 2014 р. Конгрес США прийняв «Акт на підтримку свободи в Україні», який по-суті зобразив практичне ставлення США до «гібридної війни» РФ в Україні. Відповідно до цього акту, Україні, Молдові та Грузії було запропоновано статус «основних союзників» США поза членством у НАТО й передбачалась військова допомога у вигляді поставки озброєння, яка однак мала рекомендаційний характер [9, с. 122].

По-друге, треба вказати й на те, що до 2022 року США сподівались, що військовий конфлікт в Україні вирішиться завдяки підписанню Мінських угод або ж Україна та Росія вирішать свої суперечності на двосторонньому рівні. Керівництво США наголошувало на розв'язанні конфлікту дипломатичним шляхом. Саме тому позиція тодішнього президента США Б. Обами щодо постачання Україні зброї загалом була негативною. Натомість уряд США вирішив сприяти зміцненню безпеки України, що варто оцінити як позитивний крок їхніх безпекових відносин.

По-третє, слід пригадати, що тодішній президент України П. Порошенко наголошував на необхідності комплексної реформи Ради Безпеки ООН заради підтримки миру і безпеки в Україні і світі, у зв'язку з чим в Атлантичній раді США було організовано дискусію «Чи повинні США озброювати Україну?», в якій взяли участь колишні дипломати США (Дж. Хербст, А. Вершбоу, І. Даалдер), політичні експерти та науковці (В. Ругер, М. О'Хенлон, Р. Менон). В її рамках було конкретизовано зміст Будапештського меморандуму 1994 року і вказано, що цей документ «насправді не надає Україні гарантій захисту її територіального суверенітету з боку підписантів» і «підписання меморандуму не означає, що США готові прийти на допомогу Україні, якщо на неї буде здійснено військовий напад» [9, с. 123]. Відповідно, адміністрація Б. Обами всіяко відклала рішення про постачання військової допомоги Україні у формі летального озброєння, а концентрувалась переважно на: 1) згуртуванні НАТО; 2) зміцненні його східного флангу; 3) підтвердженні гарантій безпеки для країн Балтії та Причорномор'я.

Натомість для України імплементація її зовнішньої політики зводилась до таких пріоритетів: 1) забезпечення постійної міжнародної підтримки суверенітету та територіальної цілісності України, включно із невизнанням анексії Криму; 2) переорієнтування економіки в бік Європи і пошук міжнародної допомоги для покращення економічного становища країни; 3) переконання міжнародної спільноти, а також США надати Україні військову допомогу.

Можемо стверджувати, що зі сторони США не було усвідомлення: української безпеки як принципового елементу європейської безпеки; вторгнення до Криму та Донбасу як загрози більшій частині Європи [19, с. 128–133].

Загалом, в період з 2014 до 2021 років США надали Україні 2,5 мільярда доларів військової допомоги [15]. Однак, в цей час більшість американських політиків і науковців вважали, що постійна допомога США Україні у військовій сфері сприяє продовженню конфлікту і посилює напруженість між США з росією. З огляду на це, надання військової допомоги відбувалось з особливою обережністю – зводилось переважно до проведення військових навчань і надання не летальної оборонної зброї. Президент Дж. Байден на

зустрічі з президентом України В. Зеленським у Білому домі у вересні 2021 року підтвердив прихильність США територіальному суверенітету України. Їхня зустріч засвідчила, що США має намір продовжувати політику двох його попередників: надання Україні часткової військової допомоги та підтримка її можливого вступу до НАТО.

США з-поміж усіх інших країн-донорів та партнерів надала найбільшу, хоча й недостатню, допомогу Україні щодо підвищення її обороноздатності та модернізації ЗСУ. Попри це, політика США щодо гібридної російської війни в Україні була спрямована на зниження ризику війни з росією і покращенням відносин з нею. Переломним моментом стало повномасштабне вторгнення росії в Україну 24 лютого 2022 року, внаслідок якого спостерігаємо трансформацію надання військової допомоги Україні з боку міжнародних партнерів, США також.

Пояснюючи причини російсько-української війни західні аналітики трактують вторгнення росії в Україну як: 1) кульмінацію зростаючого невдоволення кремля експансією НАТО після холодної війни на колишню радянську сферу впливу; 2) результат страху путіна, що Україна продовжуватиме розвиватися до сучасної демократії західного зразка. В цьому контексті досить відомим є вислів колишнього радника з питань національної безпеки США З. Бжезінського, який ще на початку 1994 року описав стабільну Україну як критичну протизвагу Росії [17].

Від початку російського вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року, Конгрес США ухвалив три пакети допомоги Україні, загальна сума яких становить 68 мільярдів доларів [13]: 1-й пакет березні 2022 року (13,6 мільярда доларів), в який було включено асигнувань у 1,5 трильйона доларів на 2022 фінансовий рік; 2-й пакет у травні 2022 року (40 мільярдів доларів), який містив основну частину допомоги, був окремим законопроектом; 3-й пакет у вересні 2022 року (13,7 мільярда доларів) був доданий до активної резолюції. Він був розроблений для надання допомоги до грудня, коли Конгрес розглядатиме законопроекти про асигнування на весь рік.

Військова допомога в трьох прийнятих Конгресом пакетах складається з чотирьох елементів.

1. *Короткострокова військова підтримка (17 мільярдів доларів)*: включає передачу зброї, як зброї США, так і тієї, що закуплена у союзників, навчання українського військового персоналу та обмін розвідданими. Значна частина цього фінансування надходить через Українську ініціативу сприяння безпеці (USAI), яка діє як переказний рахунок. Технічно асигнування охоплюють лише обладнання для зворотної засипки, надіслане в Україну, а не саме обладнання, але вони тісно пов'язані.

2. *Довгострокова військова підтримка (10,4 мільярда доларів)*: це гроші, які Україна може використати для закупівлі нової зброї, здебільшого у США, а також з інших країн. Проте цю зброю потрібно виготовити, тому часто виникає затримка в її постачанні. Через це виникають неточності, пов'язані із заявами Міністерства оборони, в яких стверджується, що США «передали» Україні певну кількість військового обладнання.

3. *Військові операції США (\$9,6 млрд)*: навесні США направили близько 18 тис. військових до Європи для зміцнення оборони та стримування росії. Ці розгортання коштують більше, ніж було заплановано в бюджеті Міністерства оборони.

4. *Загальна підтримка Міністерства оборони (1,2 мільярда доларів)*: охоплює широкий спектр заходів, деякі з яких лише побічно пов'язані з Україною, щоб підготувати Міністерство оборони до майбутніх конфліктів [13].

Значна частина військової допомоги спрямована на забезпечення систем озброєнь, навчання та розвідувальні дані, необхідні українським командирам для захисту від росії.

Багато західних аналітиків переконані, що військова допомога, надана США та іншими союзниками, матиме ключову роль в обороні України та її контрнаступі проти росії [10].

Нині лідери США та союзники одностайно вважають: вторгнення росії жорстокою та незаконною агресивною війною на кордоні з НАТО; прагнуть унеможливити реваншистські цілі президента росії; мінімізувати вплив Китаю та Ірану на перебіг російсько-української війни. Надання такої потужної військової допомоги, де-факто, є: 1) практичним засвідченням підтримки територіальної цілісності України; 2) реакцією США на грубе порушення норм міжнародного права і спроби змінити світовий порядок не на користь демократичного світу.

Попри це, на думку військово-політичного експерта М. Бергмана, треба розуміти, що поки російські збройні сили не розпадуться чи не зміниться політичний режим у росії, Україні доведеться продовжувати озброюватися, щоб далі воювати, або рекапіталізувати та модернізувати свою армію аби підготуватися до можливої російської агресії в майбутньому. Україні також потрібно постійно поповнювати боєприпаси, рекапіталізувати свої сили західним обладнанням, адже західні танки, які відправляються в Україну, зазнають втрат і потребуватимуть заміни. Це вимагає постійної участі та поповнення запасів з боку США [11].

Щодо теперішньої передачі озброєнь, то у вересні 2023 року Президент України В. Зеленський повідомив про появу в Україні першої партії танків Abrams. Загалом США пообіцяли у межах співпраці передати 31 одиницю такої техніки. Українські військові вже проходили навчання на танках Abrams впродовж декількох місяців у Німеччині. Тому у найближчий час вони послужать підсиленням наступальних можливостей нашої армії на полі бою [1].

Варто виділити і подальшу перспективу надання Україні з США ракет ATACMS. Поки це рішення з американської сторони перебуває в стані обговорення. Є досить багато модифікацій таких ракет, а саме: ATACMS Block I, ATACMS Block IA, ATACMS Block IVA, ATACMS-P, модернізований TACMS. Це доволі потужна зброя, яка може вражати: об'єкти ППО, командні пункти, вузли зв'язку, пускові установки ракет, склади з боєприпасами тощо. Передача будь-якої з модифікацій ракет залежить від ситуації на фронті та звичайно військової оцінки бойових дій зі сторони Сполучених Штатів.

Трансформація надання військової допомоги Україні з боку США після масштабної інтервенції Росії в Україну полягає у наданні більш потужних військових засобів, зокрема наступального спрямування з метою протистояння російській агресії, а також – у наданні фінансових ресурсів для її закупівлі. За цей час, у порівнянні з попереднім періодом, відбулась зміна підходу щодо військової підтримки, особливою якою є надання Україні необхідної військової допомоги як для оборони, так і для здійснення контрнаступальних дій. Суттєво збільшились і обсяги військової допомоги. Після вторгнення росії 24 лютого 2022 року Україна стала найбільшим одержувачем зовнішньої допомоги США. Це свідчить про зацікавленість США вирішити конфлікт саме на полі бою, а не дипломатичним шляхом, який не притаманний росії.

Варто розуміти, що надання військової допомоги Україні для США має й ряд проблем як у внутрішньому, так і зовнішньому аспектах. На нашу думку, доречно зосередитись на таких проблемах/ризиках:

1. *Військова допомога Україні спричинює більшу ескалацію США та росії.* Як вже зазначалось, цього побоювались очільники США ще з початку збройної агресії росії проти України. В нинішній риторичі росії це особливо помітно. Де-факто, військову підтримку України з боку США росіяни прирівнюють до участі США у війні. Зокрема, нещодавня

передача США Україні більш досконалих систем з більшою дальністю (Німагс, вертольотів, БПЛА), які можуть досягати і російської території, сприймаються особливо провокаційно.

2. *Військова допомога США Україні посилює зростання геополітичної конкуренції.* Російсько-українська війна відбувається в контексті геополітичних інтересів великих держав, зокрема йдеться про зростання суперництва США та Китаю. Тому слід розуміти, що важливою проблемою надання військової допомоги Україні є ймовірність конфлікту США з Китаєм, який може використати російсько-українську війну на свою користь у протистоянні із США, а саме – шляхом вторгнення Китаю на Тайвань. Крім того, є побоювання, що росія може посилити військові дії в Україні за допомогою Китаю. Адже Китай активно розглядає можливість надання військової підтримки росії, включаючи зброю та боєприпаси, щоб допомогти їй у війні проти України [20].

3. *Російсько-українська війна є ознакою зміни світового порядку.* В науковій літературі домінують уявлення про кінець світового порядку, сформованого після холодної війни. Власне, російське вторгнення в Україну є яскравим свідченням цього. Якщо США та ЄС тривалий час вважали себе головними промоутерами міжнародного порядку, який, як вони сподівалися, з часом охопить більшу частину світу. То сьогодні існує небезпека, що Китай і росія нарощуватимуть військову силу з метою стати домінуючою силою в Азії.

4. *Військова допомога США Україні сприяє тіснішій співпраці між Китаєм і росією, що своєю чергою, ставить нейтральні країни перед дилемою.* Голосування в Генеральній Асамблеї ООН щодо російського вторгнення це ілюструють. Більшість членів ООН (141) підтримали початкову резолюцію із засудженням вторгнення. Лише 5 країн проголосували проти резолюції, 35 утрималися, а 12 не брали участі. У 2023 році, в річницю вторгнення, подібна постанова дала майже ідентичний результат. Така широка підтримка не була дивною, оскільки росія порушила два основні принципи Статуту ООН: незастосування сили та територіальну цілісність держав. Але ініціатива призупинити росію з Ради ООН з прав людини було прийнято набагато вужче у квітні 2022 року, оскільки багато країн, що розвиваються, не проголосували за це. Той факт, що санкції проти Росії запровадили лише близько п'ятдесяти країн, також свідчить про небажання нейтральних країн протистояти росії [16].

5. *Військова допомога США Україні сприяє зростанню внутрішнього політичного опору в США щодо продовження її надання Україні.* У США є певна кількість політичних діячів, серед яких М. Тейлор Грін, які зайняли абсолютно негативну позицію щодо надання військової допомоги Україні: «За республіканців жодного пенні не піде в Україну»; «Наша країна на першому місці», а також твіт, у якому йшлося про те, що: «Ми повинні припинити дозволяти Зеленському вимагати гроші та зброю від платників податків США, поки він намагається втягнути нас у Третю світову війну. Україні більше грошей немає. Настав час закінчити цю війну і вимагати миру» [14].

До перспектив для США внаслідок надання військової допомоги Україні Е. Кордесман відносить:

– війна в Україні стала еквівалентом проксі-війни з росією, і війни, яку можна вести без жодних військових втрат США, яка об'єднує більшість світових демократій за спільну справу, яка глибоко карає Росію за її акт агресії та зміцнює всі аспекти стримування;

– росія набагато бідніша за США та їхніх союзників і вона вже платить набагато більше свого валового національного продукту та економіки для ведення війни в Україні, ніж США та їхні партнери, і Росія зазнала величезних втрат зброї, військових резервів і військового персоналу (тобто відбувається знесення глобального конкурента);

- військова допомога США наразі дозволила Україні завдати величезної шкоди загальній спроможності росії загрозувати Європі;
- надання військової допомоги Україні засвідчує спроможність і рішучість США, обмежує амбіції Путіна щодо відновлення великої росії, і показує іншим державам, що вони можуть довіряти США в конкуренції з Китаєм;
- сприяє відновленню США та посиленні їх ролі як фактичного лідера Заходу та інших демократичних держав;
- активізує НАТО та європейські оборонні стратегії;
- росія зараз веде жорстоку війну на виснаження як проти цивільних, так і військових цілей, тому Україна може продовжувати боротьбу лише завдяки допомозі США;
- подальше планування допомоги США має бути безпосередньо пов'язане з пошуком життєздатного мирного врегулювання, і що немає жодних практичних шансів, що такий мир може бути досягнутий на умовах, прийнятних для України, без прийняття довготривалих зобов'язань щодо підтримувати Україну, поки росія не буде змушена прийняти таке врегулювання;
- в подальшому з Україною та іншими донорами допомоги можна домовитися про те, яким має бути такий мир, координувати зусилля з метою тиску на росію, щоб вона прийняла мирні умови, прийнятні для України, і досягти спільної згоди з Україною щодо мирних умов [14].

Підсумовуючи, слід стверджувати, що масштаби військової допомоги США Україні нині досить високо оцінені і формують очікування швидкого завершення війни. Одночасно, наданням Україні масштабної військової допомоги США мають зобов'язання перед Україною, міжнародною спільнотою і своїми платниками податків, щоб ця допомога не посилала безпекових ризиків, зокрема ядерних загроз, і сприяла формуванню нового світового порядку, в якому домінуватимуть міжнародно-правові норми і право держав на свою самостійність. Подальші перспективи військової допомоги Україні тісно залежать від міжнародно-політичного контексту загалом. Передусім тому, що російсько-українська війна до певної міри є частиною стратегічного конфлікту між США та росією. Тому надання США озброєнь і військово-технічної підтримки Україні у її протистоянні росії має на меті вирішення більш стратегічних намірів, пов'язаних із зростанням конкуренції великих держав, посиленням партнерства між Китаєм і росією, а також перспективами формування нового світового порядку. США усвідомлюють, що військова допомога Україні спрямована не лише на перемогу України над росією, а й на європейську та міжнародну безпеку в цілому. З такого погляду очевидно, що в перспективі Україна потребує ще більшої військової допомоги, ніж зараз.

Список використаної літератури

1. Американські «Абрамси» уже в Україні – Зеленський. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3765822-amerikanski-abramsi-uze-v-ukraini-zelenskij.html>
2. Байден підписав закон про 40 мільярдів для України. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3488721-bajden-pidpisav-zakonoproekt-pro-40-milardiv-dla-ukraini.html>
3. Дутко В. Воєнно-технічна співпраця України та США. URL: <http://www.polukr.net/uk/blog/2022/02/vojenno-techniczna-spivpraca-ukraini-ta-ssza/>
4. Лойшин А., Ясенко С., Косарецький Є., Бойко Р. Сутність ключових понять у сфері міжнародної допомоги, наданої для зміцнення обороноздатності України. Міжнародне співробітництво у воєнній сфері. 2023. № 3 (76). С. 46–57.
5. Петренко А., Кирилук Р., Буняк О. Не Джавелінами єдиними: розвиток стратегічного безпекового партнерства між Україною та США. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2021/10/26/7311558/>

- 6 Про Стратегію національної безпеки України: Указ Президента України від 26.05.2015 р. № 287/2015. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2872015-19070>
- 7 Сучасна політична лексика: енциклопед. словник-довідник; за наук. ред. Хоми Н. М. Львів: Новий Світ-2000, 2015. 396 с.
- 8 Тихоненко І. В. Україна у зовнішньополітичній стратегії США за адміністрації Дж. Байдена: концептуальний вимір. Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку. 2023. № 1. С. 74–81.
- 9 Толстов С. В., Фесенко М. В. Цілі та пріоритети зовнішньополітичної стратегії адміністрації Дж. Байдена – аналітична записка. ДУ «Інститут всевітньої історії НАН України». 2022. URL: <https://ivinas.gov.ua/viina-rt-proty-ukrainy/tsili-ta-priorytety-zovnishnopolitychnoi-stratehii-administratsii-dzh-baidena.html>
- 10 Як США нарощували військову підтримку України з початку великої війни. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/02/06/infografika/bezpeka/yak-ssha-naroshhuvaly-vijskovu-pidtrymku-ukrayiny-pochatku-velykoyi-vijny>
- 11 Bergmann M. U.S. Security assistance to Ukraine is going to get complicated. URL: <https://warontherocks.com/2023/03/u-s-security-assistance-to-ukraine-is-going-to-get-complicated/>
- 12 Bills Signed: H.R. 6833, s. 3895, s. 3969, s. 4900. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/legislation/2022/09/30/bills-signed-h-r-6833-s-3895-s-3969-s-4900/>
- 13 Cancian M. Aid to Ukraine Explained in Six Charts. URL: <https://www.csis.org/analysis/aid-ukraine-explained-six-charts>
- 14 Cordesman A. United States Aid to Ukraine: An Investment Whose Benefits Greatly Exceed its Cost. URL: <https://www.csis.org/analysis/united-states-aid-ukraine-investment-whose-benefits-greatly-exceed-its-cost>
- 15 Glaeser S. The futility of U.S. military aid and NATO aspirations for Ukraine. URL: <https://www.defensepriorities.org/explainers/the-futility-of-us-military-aid-and-nato-aspirations-for-ukraine>
- 16 Lehne S. After Russia's War Against Ukraine: What Kind of World Order. URL: <https://carnegieeurope.eu/2023/02/28/after-russia-s-war-against-ukraine-what-kind-of-world-order-pub-89130>
- 17 Masters J., Merrow W. How Much Aid Has the U.S. Sent Ukraine? Here Are Six Charts. URL: <https://www.cfr.org/article/how-much-aid-has-us-sent-ukraine-here-are-six-charts>
- 18 Military aid defined. URL: <https://new.debateus.org/military-aid-defined/>
- 19 Morelli V. L. Ukraine: Current Issues and U.S. Policy. Congressional Research Service. Jan. 3, 2017. 46 p.
- 20 Novak A. U.S. must «sustain» its involvement in Ukraine war, Secretary of State Antony Blinken says. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ukraine-war-news-secretary-of-state-antony-blinken-us-sustain-involvement/>
- 21 Salivan P., Brock F. T., Xiaojun Li. US Military Aid and Recipient State Cooperation. Foreign Policy Analysis 7, 2011. № 3. P. 275–94.
- 22 U.S. Sends Ukraine \$400 Million in Military Equipment. URL: <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/3318508/us-sends-ukraine-400-million-in-military-equipment/>
- 23 US National Security Strategy. URL: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf>

US MILITARY ASSISTANCE TO UKRAINE IN COUNTERING RUSSIA'S ARMED AGGRESSION IN 2014–2023

Olha Ivasechko, Pavlo Lopushanskyi

Lviv Polytechnic National University,

Institute of Humanities and Social Sciences,

Department of Political Science and International Relations

Metropolitan Andrey str., 5, 79013, Lviv, Ukraine

The work revealed that from the beginning of Russia's armed aggression against Ukraine in 2014 to 2022, the United States did not recognize Ukrainian security as a fundamental element of European security and the invasion of Crimea and Donbas as a threat to most of Europe. It is proven that Russia's full-scale attack on Ukraine on February 24, 2022 was a turning point in the provision of large-scale and largest US military aid to Ukraine, which continues until now. It is indicated that the context of the Russian-Ukrainian war is much broader than the relations between Ukraine and Russia and covers the spectrum of geopolitical vectors of development of Ukraine, Russia and the USA and affects international security in general. Therefore, the provision of US military assistance is a fully justified process in the current conditions.

It was found that since the beginning of the Russian invasion of Ukraine on February 24, 2022, the US Congress has approved three aid packages for Ukraine in the amount of 68 billion dollars, which consist of four elements: short-term and long-term military support; military operations of the United States, general support of the Ministry of Defense. The problems and prospects of providing US military aid to Ukraine in the conditions of the Russian-Ukrainian war are characterized. A number of factors that reflect the global role of the United States in providing military aid to Ukraine and testify to its future prospects have been identified. It was concluded that the dynamics and development of the Russian-Ukrainian war and, importantly, the victory of Ukraine depend on the position and military support of the USA. The USA has quite justifiably focused its foreign policy on strengthening Ukraine's defense capabilities, its protection, international security issues, and military assistance.

Key words: military aid, defense potential, Russian-Ukrainian war, strategic partnership, military operations, world order, geopolitical competition, military equipment, military means, recapitalization.